

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

❖ ویژگیهای فرماندهی در عملیات

ارتباطات

سومین وظیفه اصلی فرمانده عملیات عبارت است از شروع، حفظ و کنترل مراحل ارتباطات می باشد ارتباط باعث به وجود آمدن یک اتصال بین مدیریت (فرمانده عملیات) و پرسنل (واحد های حاضر در صحنه) می شود. فرمانده عملیات دائما با مسائلی از قبیل وظایف، هماهنگی، تجدید نظر و کنترل در ارتباط با شرح استراتژیک حمله خود، روبرو می باشد. موقعیت اودر محل پست فرماندهی ثابت بوده و در این محل از یک بی سیم دستی به عنوان ابزار اصلی ارتباط استفاده می کند.

مشکلات ارتباطات

مشکلات مربوط به ارتباطات یک عامل معمولی در عملیات تلقی می شود. این مشکلات در مواردی از قبیل کارایی و قدرت شروع عملیات، هماهنگی و به پایان بردن موفق عملیات اثر می گذارد. مشکلات قابل پیش بینی در ارتباطات مربوط به عملیات اطفای حریق شامل موارد زیر می باشد:

الف – SOP ها

طرح ارتباطات یکی از الزامات اصلی SOP ها در آتش سوزی محسوب می شود. استفاده از آن کلیه افراد را قادر می سازد که فعالیت و وظایف خود را به طور یکسان و یکنواخت انجام دهند

ب – کمبود آموزش

با اینکه اغلب افراد از بی سیم دستی در کارهای روزمره خود استفاده می کنند، با این همه نیاز به برنامه آموزشی (اعمال فشار، برقراری ارتباط) لازم و ضروری است. صحنه آتش سوزی برای انجام ارتباطات موثر، جایی نامناسب و دشوار محسوب می شود.

آلودگی صوتی، هیجان، حجم صدای بلندگوها و بی سیم (معمولا بلند است) در هنگام ارتباط قالب و حاکم بر فضای محیط است و مقررات استفاده از این وسایل و تجهیزات صوتی باید به گونه ای باشد که امکان شنیداری پیام های در یافتی وارسالی توسط آنان برای کاربران وجود داشته باشد

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

ج - مشکلات سازمانی

ارتباط اغلب در رابطه با مشکلات سازمانی خود را به صورت یک (مشکل جداگانه) ظاهر می سازد. وجود چند فرمانده، نبودن فرمانده، عدم وجود یک طرح حمله و سایر مسایل پیچیده می تواند یک سیستم ارتباط عالی را از بین ببرد

د - مشکلات تجهیزات

مشکلات مربوط به تجهیزات اثرات بسیار عمده در کل عملیات دارد. ضعف دستگاه گیرنده و یا کمبود و محدودیت کانالهای ارتباطی را معمولاً نمی توان در صحنه عملیات از بین برد. برای داشتن یک ارتباط موثر نیاز به یک سیستم خوب از پیش طراحی شده با قابلیت بالا نیز بهره مندی از پرسنل و متخصصان مجرب دارد

ه - تکنیک های ارتباطی

تکنیک های شخصی از قبیل حجم صدا، انتخاب کلمات، زمان بندی، میزان هیجانات و اندازه صبر و بردباری، اثر مستقیم در توانایی برقراری ارتباط دارند. مشارکت و راهنمایی زبانی ممکن است سبب تقویت درک و فهم بیشتر شود. مشکلات مربوط به تکنیک ها نیازمند روش اصلاحی و بررسی قوی می باشد که با گوش کردن به مکالمات رادیویی شروع و سپس با اجرای یک آموزش مناسب پی گیری می شود. در ارتباطات عملیات آتش نشانی، چهار فرم اساسی وجود دارد. فرمانده عملیات باید ترکیبی از این چهار فرم را برای حفظ ارتباطات موثر به کار ببرد فرم های چهارگانه عبارتند از:

۱- ارتباط و گفتگو از "رو به رو" با استفاده از صدا، ژست، علائم چهره و حرکات جسمانی و تماس های فردی.

۲- رادیو و بیسیم مرکزی و یا دستی

۳- کامپیوترها

۴- روشهای عملیاتی استاندارد (SOP ها)

اولین گزارش

به هر مقدار که فرمانده عملیات از صحنه دور می شود و به پست فرماندهی می رود، اطلاعات و آگاهی وی از صحنه عملیات ارتباط مستقیم و بیشتر را با گروههای حاضر در صحنه می طلبد، تا بتواند فرماندهی خود را به نحو احسن به

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

انجام رساند و این کار با یک گزارش توجیهی کوتاه از پست فرماندهی به تمام گروهها عملی میشود. این گزارش مستقیماً برای افراد و گروههایی است که به صحنه وارد شده اند و هنوز مسئولیت صحنه را به عهده دارند، به علاوه هشدار است برای آنانی که تازه به صحنه می رسند گزارش اولیه بهترین عملی است که یک فرمانده عملیات می تواند در آن لحظه به سرعت انجام دهند و شرحی از صحنه عملیات را با توجه به چار چوب ذیل گزارش کند.

- اندازه و ابعاد ساختمان یا محل آتش سوزی و حادثه

- ارتفاع ساختمان

- ساکنین و نوع تصرف

- وضعیت آتش سوزی

- تایید و استقرار فرماندهی در محل و موقعیت آتش سوزی

- اقداماتی که باید انجام شود و پشتیبانی های مورد نیاز بعدی که اعلام گردد.

کنترل ارتباطات

عملیات ارتباطات در صحنه آتش سوزی یا حادثه تلفیقی از تجهیزات و روشهای استاندارد است که با فعالیت‌های انسانی مرتبط می‌باشد. تا زمانی که تجهیزات و روش‌ها پا برجا هستند، عامل انسانی فقط عامل تصمیم گیرنده محسوب می‌شود. از آنجایی که فرمانده عملیات در یک موقعیت تقریباً ثابت قرارداد، به عنوان ستاره ارتباطات به حساب می‌آید. طبیعی است هر کسی که در صحنه است صدای او را می‌شنود، بنابراین وجود او یک عامل تعیین کننده و نقطه قوت در عملیات است.

زمان ارتباط و فواصل آن به عنوان عوامل با ارزش هستند. در حالی که رقابت کردن در ایجاد ارتباط سبب بروز مشکلات اساسی خواهد شد. در آن واحد فقط یک نفر می‌تواند صحبت کند ولی چنانچه چند نفر به طور هم زمان مکالمه کنند، درک مطالب و دستورات توسط افراد غیر ممکن می‌شود. در اینجا فرمانده عملیات است که تعیین می‌کند چه کسی و چه وقت صحبت کند. او باید در تمامی حالات کنترل را به دست داشته و هرگز اجازه ندهد که او را از صحنه خارج کنند. یکی از وظایف مهم فرمانده عملیات عبارتست از تعریف و تبیین و ارزیابی کلی در حدود استراتژی عملیاتی و پیش بینی‌های شرایط ایجاد شده در ارتباط با آن می‌باشد. اصل وجود استراتژی در تصمیم گیری به عنوان یک هدف مهم وجودی در مواردی که از روش دفاعی یا تهاجمی استفاده می‌شود، محسوب می‌گردد.

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

فرمانده عملیات انتخاب حالت دفاعی یا حمله را از طریق تجزیه و تحلیل یک سری فاکتورهای آتش سوزی و خصوصیات مربوط به آن‌ها انجام می‌دهد. فاکتورها و سؤالات اساسی که باید در شناسایی حالت صحیح در نظر گرفته شوند شامل مراحل زیر می‌باشند:

- گسترش آتش سوزی و موقعیت آن در بخش‌ها و قسمت‌های مختلف ساختمان یا محل حریق زده
- اثرات آتش‌سوزی بر ساختار ساختمان
- ساکنین و متصرفاتی که امکان و قابلیت نجات آنان وجود دارد.
- اموالی که قابلیت حفاظت دارند.
- راه ورود و نفوذ نیروهای عملیاتی به موقعیت و مکان آتش سوزی وجود دارد یا خیر
- ایجاد تهویه افقی یا عمودی وجود دارد یا خیر
- وجود منابع کافی و پشتیبانی لازم برای اجرای حمله هست یا خیر

مسئولیت اصلی فرمانده عملیات تصمیم‌گیری در حالت استراتژی می‌باشد، پس کلیه افراد تیم عملیاتی باید قادر به شرح، شناسایی و ردک حالت دفاعی و تهاجمی باشند. مراحل انجام کار باید به شکل ساده صورت گیرد تا بتوان به طور صحیح و مؤثر تصمیم استراتژی فرمانده عملیات را به مرحله اجرا گذاشت.

در عملیات تهاجمی (حمله) معمولاً برای نفوذ از داخل و اطفاء آتش‌سوزی صورت می‌گیرد که در این وضعیت عملیات اولیه جستجو، پشتیبانی، کنترل آتش‌سوزی در ارتباط با اقدامات پشتیبانی تهاجمی آغاز شده تا راهی برای حمله و نفوذ ایجاد گردد. در عملیات دفاعی، شرایط آتش سوزی به گونه‌ای است که امکان حمله از داخل موقعیت عملی نیست و باید عملیات مبارزه با آتش سوزی به طور گسترده و از قسمت بیرونی انجام شود تا از توسعه و گسترش آتش‌سوزی جلوگیری شود. به کار بستن این روش مستلزم کار سنگین و طولانی بوده و در طول چنین عملیاتی اعمال کنترل محیطی یک امر ضروری محسوب می‌شود. برای اینکه در این موقعیت و به کارگیری روش دفاعی، افراد نباید وارد منطقه آتش سوزی و نفوذ در آن شوند فرمانده عملیات از نجات و حفظ اموال چشم پوشی کرده و خاتمه چنین وضعیتی بستگی به تصمیم او دارد.

شرایط دشوار و خطرناک در صحنه آتش سوزی هنگامی است که صحنه عملیات از حالت تهاجمی رو به پایان بوده و حالت دفاعی شروع شده است. زمانی که فرمانده عملیات استراتژی خود را طرح و تصمیم می‌گیرد، به این نکته نیز

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

واقف است که امکان دارد بنا به شرایط تغییراتی نیز در آن به وجود آورد. فلذا مدیریت و کنترل کلیه مراحل عملیات را باید بر مبنای استراتژی اسامی خود، محتوای عملیات را فرماندهی کند و آمادگی این را هم داشته باشد تا در صورت لزوم تغییر در آن ایجاد نماید.

تمام اعضای شرکت کننده در عملیات باید متکی به استراتژی اخذ شده توسط فرمانده عملیات باشند و بدانند که حالت عملیات دفاعی یا تهاجمی است و نه ترکیبی از آن دو. زیرا با به کارگیری عملیات ترکیبی سطح ایمنی کارکنان در حال عملیات و موقعیت محل را تحت الشعاع قرار داده و می‌توان گفت که عملیات مؤثر و ایمن امکانپذیر نبوده و از کنترل خارج خواهد شد. بنابراین باید توجه داشت که عملیات حاشیه‌ای به معنی انجام این دو حالت به طور هم زمان نمی‌باشد. تصمیم‌گیری سریع و به موقع در مورد هر یک از حالت‌های عملیات تعیین کننده اساس اولیه پشتیبانی از ایمنی و نجات در صحنه آتش سوزی می‌باشد. استفاده از این روش فرمانده عملیات را وادار می‌سازد که با ارزیابی اوضاع و شرایط حاضر در صحنه، عواقب و نتایج آتی را نیز پیش بینی نماید و سپس فاکتورهای لازم را در موقعیت تعیین شده و توسط تیم عملیاتی ماموریت یافته را برای انجام حمله به کار گیرد.

تعیین موقعیت‌ها در صحنه حادثه یا آتش سوزی در عین ساده بودن مهم و حیاتی است و تصمیم‌گیری فرمانده عملیات در ارتباط با حالت دفاعی یا تهاجمی تعیین کننده موقعیت‌ها و نوع کاری است که باید صورت گیرد. یعنی هر کسی می‌داند که محل او در کجاست و چه اقدامی باید انجام دهد. این روش سبب می‌شود که از بروز حوادث و تلفات و صدمات جانی پرسنل جلوگیری شده و از به وجود آمدن صدمات و جراحات احتمالی ناشی از اقدام هم زمان حالت‌های دفاعی و تهاجمی نیز پیشگیری به عمل آید.

کنترل عملیات

اساس کنترل صحنه آتش سوزی توسط فرمانده عملیات شامل توانایی بالقوه او در انتخاب محل قرار گرفتن و نحوه اجرای وظایف پرسنل می‌باشد. از نقطه نظر عملی اگر فرمانده عملیات قادر باشد تا افراد تحت امر خود را در محل‌ها و مکان مناسب مستقر نماید و آنان را به حرکت در آورد و تغییرات لازم را در کارهایی که انجام می‌دهند صورت دهد در حقیقت توانسته است اعمال کنترل را در سطح بالایی انجام دهد. ولی چنانچه نتواند موقعیت‌ها و وظایف را تغییر دهد عملیات از کنترل خارج خواهد شد.

اولویت‌های تاکتیکی

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

آنچه باید یک آتش نشان بداند

شماره ۲۱۴

فرمانده عملیات باید بتواند از طریق به وجود آوردن یک طرح حمله ، استراتژی خود را عملی سازد . طرح مزبور باید در ارتباط مستقیم با استراتژی باشد نه اینکه جایگزین آن شود . تشخیص فرق میان طرح و استراتژی بسیار ساده است . استراتژی روش عمومی کلی عملیات را شرح می دهد و طرح حمله را به حرکت در می آورد . طرح حمله وظایف تاکتیکی مورد نیاز را در جهت دستیابی به هدف استراتژیک فراهم می سازد . به خاطر داشته باشید اول باید استراتژی اتخاذ شود و طرح را به حرکت درآورد . طرح باید پیرو استراتژی باشد و با آن مطابقت کند . یعنی اول استراتژی می آید و طرح را به پیش می برد . طرح حمله باید بر اساس سه اولویت تاکتیکی که به وجود آورنده فعالیت های تاکتیکی مورد نیاز برای گسترش و خاتمه دادن عملیات می باشد پایه گذاری شود . این اولویت های تاکتیکی مشخص کننده سه وظیفه جداگانه ای است که باید به ترتیب اولویت در تثبیت عملیات همه جانبه به کار گرفته و عبارتند از:

۱- عملیات نجات مصدومان و محصور شدگان در حریق

۲- کنترل و مهار آتش سوزی

۳- حفظ اموال

ترتیب چنین لیستی برای فرمانده عملیات به وجود آورنده وظایف (چه بکند) ، اولویت ها (چه وقتی آنها را انجام دهد) ، و علائم و نشانه ها است (چگونه به آنها بگوید که وظایف به پایان رسیده است) .

اولویت های تاکتیکی یک لیست ساده و کوتاه از اقدامات دسته بندی شده را برای فرمانده عملیات فراهم می کند تا در شرایط سخت و بحرانی از دستورالعمل های مناسب کمک بگیرد .

فرمانده عملیات باید نیازهای تاکتیکی را که باید برآورده شوند مشخص کند . این نیازمندیها تعیین وظایف مشخص برای افراد می باشد و بعضی از آنها عبارتند از :

۱- حمله زنجیره ای داخلی

۲- جستجوی کامل مقدماتی

۳- کنترل آتش سوزی

۴- بررسی مجدد محل (برای اطمینان از عدم وجود هر گونه آتش سوزی یا مصدوم احتمالی)

شنبه‌های آموزشی

۵ خرداد ماه ۱۴۰۳

25 May 2024

۱۶ ذی القعدة ۱۴۴۵

۵- شروع عملیات سالویج در حد نیاز

تفویض مسئولیت

به وجود آوردن موثر سازماندهی صحنه عملیات جهت اداره به محض شروع طرح حمله یکی از وظایف اصلی فرمانده در صحنه عملیات می باشد. انجام چنین عملی (ساختار سازمانی) رابطی است میان سطح فرماندهی و پرسنلی که در رده اجرایی مشغول انجام وظیفه هستند. فرمانده باید به طور مستمر اندازه و ساختار سازماندهی خود را با توجه به افراد عمل کننده در صحنه عملیات در حالت تعادل و تطبیق نگه دارد. به عبارتی درخواست نیروی کمکی و احتیاط بیش از اندازه و یا استقرار تجهیزات و وسایل در محل عملیات و اشباع آنها در موقعیت با توجه به وضعیت پراکنده شدن در منطقه ای وسیع نظام کار و امور فرماندهی مطلوب را در اختیار فرمانده صحنه خارج می نماید.

ایجاد تعادل از طریق تفویض مسئولیت به فرماندهان تحت امر که از نظر جغرافیایی در محل های مختلفی مستقر شده اند، انجام می گیرد و این فرماندهان به نام افسران و رده های مافوق شاخه های عملیاتی که در صحنه حریق از جهات گوناگون مشغول عملیات هستند و مستقیماً باید در مقابل فرمانده اصلی صحنه عملیات پاسخگو باشند.

